

Særligt om kalkuler for salgsafgrøder

Henvendelse

Yderligere oplysninger kontakt [Erik Mægaard](#)

Udbytter

Udbyttet i kalkulerne er med udgangspunkt i "Vejledning om gødsknings- og harmoniregler" udgivet af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

De udbytter i hkg, FEN mv., der indgår i kalkulerne, er, hvad man må forvente i et "normalt" år. Kalkulerne er delt i JB 1+3, JB 1-4 med vanding og JB 5-6.

Udbytter er opgjort dels for kerne, frø mv. og dels for halm, hvis det er relevant. For beregningen af den mængde halm, der bjærges, anvendes en faktor for hver enkelt afgrøde ud fra kerneudbyttet. Faktorerne er baseret på opgørelser fra Danmarks Statistik.

Der er angivet nettoudbytter i form af afregnet mængde. For nogle afgrøder er samtidig angivet det forventede svind og eller frasortering. Alle mængder, der regnes med, der kan sælges eller anvendes som foder, er opgivet ved en given vandprocent. Således er mængden for korn typisk angivet med 15 pct. vand.

Prisen på udbytter er fastsat ud fra de forventede priser fra SEGES pris- og prognosegruppe. For halm, der primært tænkes anvendt på bedriften er beregnet en internpris.

Stykomkostninger

Udsæd

Omkostninger til udsæd er beregnet ud fra normal udsædsmængde og forventet pris på udsæd. For afgrøder, der er flerårige, er angivet den mængde, der normalt udsås delt med antal år afgrøden forventes dyrket. Ved en 2 årig afgrøde, hvor der normalt skal udsås 20 kg, er i kalkulen således angivet 10 kg.

Gødning

Omkostninger til gødning er beregnet ud fra enten handelsgødning (uden husdyrgødning) eller husdyrgødning. Ved anvendelse af husdyrgødning bliver der regnet med "normale mængder", og der vil i en del tilfælde være suppleret op med handelsgødning – primært kvælstof. Priserne på gødning er baseret på prognose over priser på N, P og K. For husdyrgødning regnes der ikke med omkostninger til de næringsstoffer, der er i gyllen.

I september 2015 er anvendt de normer, der er gældende for høståret 2016. Disse normer er imidlertid kun gældende frem til 31.1.2016. Hvis der kommer nye gødningsnormer for høståret 2016 ajourføres såvel normer som forventede udbytter.

Mængden af kvælstof (N) er baseret på normerne i "Vejledning om gødsknings- og harmoniregler". For P og K er regnet med bortførte mængder. Dette er beregnet som de enkelte afgrø-

ders indhold af P og K i kerne og halm (når det fjernes) gange de bortførte mængder. Derudover reguleres der for, at vår- og bredsåede afgrøder (minus græs) har et merbehov for fosfor på 5 kg P, mens vårsåede rækkeafgrøder har et merbehov på 15 kg P. På sandjorde indregner vi, at der skal tilføres yderligere 20 kg K pr. ha pr år.

Specielt for økologiske kalkuler

I de økologiske kalkuler er der taget udgangspunkt i en gylle som normalt anvendes med et total-N indhold på 3,5 kg/ton. Indholdet af P og K er beregnet som et gennemsnit af to normalgylle fra konventionelt malkekvæg og slagtesvin.

Tildeling af gødning til de enkelte afgrøder:

Byg/ært helsæd har et lavt gødningsbehov, som er sat til 15 ton gylle/ha.

Alle kornafgrøder inkl. korn til helsæd får, hvad der svarer til 70 kg total-N/ ha i gylle, der er grænsen for det, man som økolog må importere i konventionel husdyrgødning.

Vårraps, som der dyrkes meget lidt af, tildeles samme mængde som korn.

Sædskiftegræs, der afgræsses, får ligeledes tildelt, hvad der svarer til 70 kg total-N/ ha i gylle.

Det er praksis i landbruget, men ikke i fuld overensstemmelse med vejledningen, da 2-flerårige kløvegræsmarker der afgræsses kan klare sig uden tilførsel af kvælstof.

Majs gødes ofte med 30 tons gylle/ha, når den følger efter kløvegræs.

Vinterraps har stort N-behov, men da den ofte følger en grøngødningsmark eller en kløverfrømark skønnes behovet at ligge på 35 ton gylle pr. ha.

Spisekartofler tildeles 40 ton gylle, mens behovet hos læggekartofler er lidt mindre, så de tilføres 35 ton gylle/ha

Kløvergræs til slæt gødes normalt med 40 ton gylle/ha fordelt over de to første slæt.

Rajgræs til frø skal have fuld gødningstilførsel for, at den går i leje. Derfor er den sat til en tilførsel på 45 ton gylle/ha.

Planteværn

For planteværns vedkommende er omkostningerne beregnet ud fra en normal og gennemsnitlig sprøjteplan med gængse midler og med de priser der forventes at være på sprøjtemidler. Omkostninger til planteværn er delt i omkostninger til: Ukrudt, sygdom, skadedyr mv. I de økologiske kalkuler er der i stedet lagt omkostninger ind til den forventede mekaniske ukrudtsbekæmpelse.

Diverse omkostninger

Udover stykomkostninger til udsæd, gødning mv. er der omkostninger til analyser, rensning mv. Omkostninger til tørring er placeret under arbejds- og maskinomkostninger.

Maskinomkostninger

For alle planteavlskalkuler er vist dækningsbidrag pr. ha. Dette er suppleret med beregnede omkostninger til arbejdskraft og maskiner. Man kommer hermed frem til et dækningsbidrag II (DB efter maskin- og arbejdsomkostninger).

Maskinomkostningerne er beregnet ud fra, hvad den enkelte arbejdsopgave normalt koster. Samtidig angiver vi det antal behandlinger, man normalt udfører på den enkelte afgrøde.

Maskinomkostningerne beregnes ud fra nypris på maskiner, deres forventede anvendelsestid, normale omkostninger til drift og vedligehold samt arbejdstid. Alle disse poster er beregnet til gennemsnitlige årlige omkostninger for den enkelte maskine. På www.farmtalonline.dk kan du se de priser og omkostninger, der er regnet med for de enkelte maskiner.

Ud fra en normal årlig anvendelse og en forventet kapacitet beregner vi, hvad den enkelte arbejdsopgave under normale forhold forventes at koste. På den enkelte bedrift kan de årlige omkostninger afvige en del – bl.a. hvis man har større vedligehold, hvis der er tale om en overvægt af nyere eller ældre maskiner eller ved særlig besværlig jord, kuperet terræn, dårligt arronderede marker eller meget store afstande mellem mark og bedrift.

For arbejdskraftens vedkommende indregner vi, at der for hver effektiv arbejdstime bliver anvendt ekstra tid til klargøring, og skifte af redskaber mv. Denne er anslået til ca. 17 pct. - således at vi reelt regner med en arbejds effektivitet på 85 pct.

For alle kalkuler angiver vi en uspecificeret omkostning til arbejde og maskiner på ca. 500 kr. pr ha pr år. Denne post dækker omkostninger til tilsyn, pauser mv.

Ud over disse poster er der altid omkostninger til maskiner og arbejdstid, som ikke kan henføres direkte til den enkelte afgrøde. Der kan være tale om:

- Kalkning
- Stensamling
- Køre forgæves (når det regner lige som man skulle i gang)
- Lugning af flyvehavre
- Klipping af hegn
- Renovering mv. af dræn
- Vedligeholdelse af veje
- Generel driftsledelse i marken
- Osv.

Denne post, som ikke indgår i den enkelte kalkule, skal medregnes, når man skal beregne de samlede arbejds- og maskinomkostninger på bedriften. Beløbet kan variere meget fra bedrift til bedrift, men i omegnen af 10 – 15 pct. af de omkostninger, der er totalt på de enkelte afgrøder, er ikke ualmindeligt.

Ajourføring

Denne beskrivelse er ajourført den 10.9.2015